

Vår saksbehandler
Inger Liv Gøytil Lund, tlf 32808668

Vår dato
12.12.2005

Vår referanse
05/00339-3
714.

Deres dato

Deres referanse

Siv.ing. Gjemund Stuvøy

Åsveien 9
3475 SÆTRE

ARKIV

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo	
Saksb. LIGU	Kopi 19 DES. 2005
Ark.: 0628-58	
Saksnr. 05/21570	Dok.nr.: 1

Storsandlia - varsel om oppstart - kulturminneregistrering - Hurum kommune

Utviklingsavdelingen har foretatt arkeologiske registreringer av det planlagte byggeområdet.

Vi viser til vedlagt rapport. Det ble påvist mange vegfar, se nærmere beskrivelse og stedfesting i vedlagte rapport. Det ble også funnet en steinalderlokalitet med 3 flintflekker. Vegfarene og steinalderlokaliteten er automatisk fredete kulturminner. I tillegg ble det funnet fire rydningsrøyser av uviss alder. Vi må eventuelt gjøre nærmere undersøkelser dersom det planlegges utbygging hvor disse ligger. Av nyere tids kulturminner ble det funnet 2 tufter og en brønn. Alt skal være beskrevet i rapporten.

Utviklingsavdelingen kjenner kun til plangrensen for byggeområdet, og vi kan derfor først uttale oss mer spesifisert når det foreligger kartskisser over selve infrastrukturen for planområdet, dvs. hvor eventuelle boligtomter og veinett skal ligge. Vi ber om et møte for å diskutere planen før saken kommer til offentlig ettersyn. Kulturminnevernets krav er at enkeltminner ikke skal bli liggende inne i et byggeområde slik at de kan bli skadet. Målet er å bevare sammenhengende områder med kulturminner. Dersom det er nødvendig for å få til en utbygging, kan det søkes om dispensasjon fra kulturminneloven for de kulturminnene som vil bli berørt.

I forbindelse med registreringen og etterarbeid ble det totalt brukt 45 timer. Faktura på kr 26.100,- (45 timer à kr 580,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

Med hilsen

Inger Liv Gøytil Lund e f
kulturvernleder

Vedlegg:

- 1 Registreringsrapport
- 2 Funnkart

Kopi til:

Hurum kommune	Postboks 23, 3491 KLOKKARSTUA
Universitetet i Oslo UKM	Pb 6762 St. Olavs plass, 0164 OSLO
Lisbeth Kaas Ambrosen	Utviklingsavdelingen

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

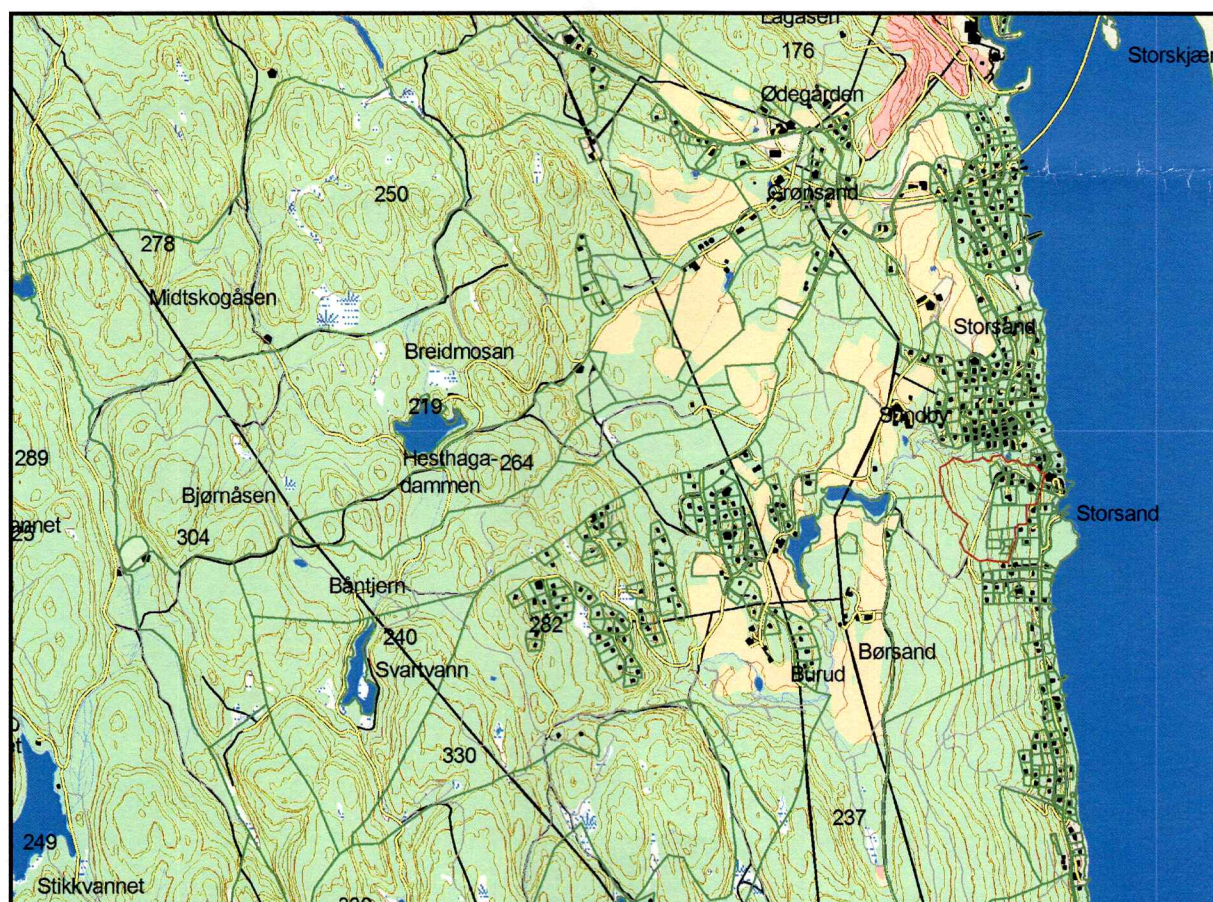
Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

Aks. 06/61

Vedlegg 1 / Tilhører:
Sak 05/21570-1

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK REGISTRERING

Fylke	Buskerud
Kommune	Hurum
Gnr/Bnr, Navn	Storsandlia, 53/ 169, 249, 382 m.fl.
Saksnr.	05/339
Gjelder	Arkeologisk registrering i forbindelse med igangsetting av reguleringsplan
Kartreferanse	M 711 kart: 1814 II Drøbak ØK kart: CM039-5-4
Utført dato	I perioden 21/9 – 28/9 2005
Utført av	Lars Groseth, arkeolog Utviklingsavdelingen, Buskerud fylkeskommune

Oversiktskart. Planområdet innenfor rød markering

Formål og bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid for Storsandlia, Storsand i Hurum kommune ble det foretatt en arkeologisk registrering av planområdet for å avklare om tiltaket vil berøre automatisk fredete kulturminner.

Bemanning og tidsbruk

Registreringen ble gjennomført av Lars Groseth. Det ble brukt 37 timer i felt inkludert kjøring, 1 timer til forarbeid og 7 timer til etterarbeid, til sammen 45 timer.

Tidligere arkeologiske registreringer

Det er tidligere foretatt arkeologisk registrering i planområdet i forbindelse med kommunedelplan for Storsand. Denne registreringen ble gjort i 1999, og da kun med formål å registrere kulturminner som er synlige over bakkenivå. Det ble dengang registrert flere hulveier i det aktuelle planområdet. Hulveier er i de fleste tilfeller før-reformatoriske, og dermed automatisk fredete kulturminner. De aktuelle hulveiene er registrert i kulturminnebasen Askeladden med følgende id:

54774 Område med minst 10 vegfar

64303 Ett vegfar

25116 3 vegfar

5958 Ett vegfar

Områdebeskrivelse

Området ligger på Hurums østre side, ut mot Oslofjorden på oversiden av det gamle ferjeleie for ferja Storsand-Hurum. Planområdet ligger på vestsiden av fylkesvei 281. Nedre del av planområdet er bebygd tidligere, mens sørlige og vestre del er ubebygd. Terrengtet skråner mot øst, men deler av området er likevel forholdsvis flatt. Grunnen synes i stor grad å bestå av grus og sandmorene. I midten av planområdets nordre del skjærer en bekkedal/ravinedal seg inn fra nord og sørover til den møter dagens traktorvei. Søndre del av planområdet er noe brattere enn de andre delene, og her er det også mer større stein i dagen. Lengst i vest i planområdet møter man brattere fjell. I store deler av de ubebygde områdene er det tett, ung løvskog. Her står det likevel igjen råtne stubber av eldre trær. Mye tyder på at disse områdene har vært beite eller slåtte-eng. I den sørlige delen er det eldre bar og løvskog. Planområdet ligger mellom 20-85 moh.

Metode

Det ble i hovedsak tatt prøvestikk med spade for å finne eventuelle steinalderboplasser. Det ble også sett etter kulturminner som er synlige på markoverflaten, men dette ble ikke gjort systematisk siden planområdet tidligere er registrert.

Registreringer/observasjoner

Tidligere funn av hulveier ble avgrenset og innmålt med håndholdt GPS, samt at det er innmålt en minimums sikringssone rundt disse. De enkelte hulveifarene under id54774 ble ikke innmålt. For beskrivelse av disse se utskrift fra Askeladden som er vedlagt.

Det ble tatt 46 prøvestikk, hvorav to var positive og som utgjør en lokalitet fra steinalder.

Negative prøvestikk

Prøvestikkene ble tatt på de store flatene innenfor planområdet. I del fleste prøvestikkene viste profilene at det er sand/grus morene. Flere steder er det svært tett med håndstore stein, andre partier er det mest sand og grus. Det er få steder hvor jorda synes kultivert. Likevel er det enkelte prøvestikk som kan indikere oppdyrking, dette er kommentert nedenfor i forbindelse med de andre funnene.

Undertegnede forventet flere steinalderlokalteter i planområdet siden dette ligger på koten +50 moh.

Askeladden

Id94647 Steinalderlokaltet. Det ble funnet del av flintflekke i hvert av de to prøvestikkene som ble tatt med ca 1,5m mellomrom. Prøvestikkene viste slik lagdeling:

7cm torv

7cm med sand og noe grus

steril grunn med rødlig sand og grus/større stein.

Flintflekken synes å ligge i lag 2 med sand og noe grus. Lokaliteten synes å være uforstyrret, og det har neppe vært mulig å dyrke noe her. Lokaliteten er avgrenset ved topografi mot nord og øst hvor terrenget faller bratt ned mot en bekkedal/ravinedal og ved negative prøvestikk mot vest og sør. Lokaliteten synes å være liten, om lag 8x10m.

Steinalderlokalteten, bilde tatt mot øst.

Rydningrøyser

Det ble registrert 4 rydningsrøyser, 3 ligger samlet omlag midt i planområdet mens 1 ligger alene i nordvestre del. Røysene kan være spor etter tidlig jordbruk, dvs middelalder eller tidligere. Røysene kan også være yngre, men da mest sannsynlig som følge av beite/slått i området. De blir i denne rapporten tolket som rydningsrøyser fra nyere tid, men dette spørsmålet bør diskuteres nærmere ved befaring med andre arkeologer.

Røys 1 2m i diameter, høyde 0,2m. Størrelsen på steinene opptil 0,2m i diameter. Denne rydningsrøysa ligger for seg selv i et område hvor det i dag er tett, ung løvskog, men rett nord for et område som synes å være hugget ut for noen år siden. Prøvestikk i dette området som er hugget ut viste 8-10 cm fet sandjord under dagens torvlag. Her kan det ha vært dyrka. Dersom

det skulle ligge flere rydningsrøysar i dette området som er hugget, er disse umulig å se på grunn av tett vegetasjon og kvist som ligger i området.

Hogstområde. Bilde tatt mot nord. Rydningsrøys 1 ligger inne i skogen.

Røys 2,3 og 4

Rydningsrøysene ligger på en svakt nordhellende flate i en østvendt skråning.

Røys 2 Måler 3x2m, høyde 0,3m og består av stein inntil 0,2m i diameter. Noe mose på steinene.

Røys 3 Måler 3x2m, høyde 0,2m og består av stein inntil 0,25m i diameter. Delvis torvdekket og noe mose.

Røys 4 Nærmest en steinstreng som er ca 10m lang, opptil 2m bred og 0,3m høy. Mange av steinene synes å ha blitt lagt inntil større trær som det i dag bare er råtne stubber igjen av. Noen store steiner, men de fleste har en diameter på inntil 0,25m. Steinene er torvdekket og noe mosegrodd.

Disse tre røysene ligger på rekke, og kan indikere utkanten av et område hvor det har vært slått/beite eller et lite oppdyrka areal. Profilen og jordsmonnet i prøvestikkene som er tatt rett sør for og rett nord for røysene kan indikere dyrking, selv om det ikke er optimale forhold for jordbruk. Profilene i prøvestikkene her viser en slik lagdeling:

Torv

Sandjord/grus

Steril grus/stein

Tufter

Tuft 1 Tuften ligger på en plan slette i et terreng som ellers heller mot øst. Framstår som en svak forsenkning i terrenget med en tydelig voll omkring. Vollen varierer fra 2-3m i bredde, og høyde omkring 0,3m. Det ble tatt 2 prøvestikk.

Prøvestikk 1 midt i tufta:

8cm torv

8cm fin sandjord

Kompakt steinlag.

Steinene i bunnen av prøvestikket har en størrelse på 10-20cm. Det er hulrom mellom steinene, det vil si at det ikke er andre løsmasser som fyller opp mellom steinene. Dette kan indikere at steinene er lagt intensjonelt og ikke er naturlige morene. Stikk med jordbor viser at

steinlaget synes å samsvare med området fra midten av vollen og innover. "Gulvflaten" måler da ca 4x3,5m.

Prøvestikk 2 i vollen:

55cm fin sandjord

Steril sand/grus.

I begge prøvestikkene ble det funnet små biter av porselen, tegl og tynt glass.

I et prøvestikk rett nord for denne tuften ble det også funnet en liten bit av porselen, og i et prøvestikk lengst NØ i planområdet og på den samme flaten som tuften; en smidd spiker.

KASSERT

Tuft 2 Ligger på brinken mot øst, der terrenget faller brattere av. Inngraving i terrenget som måler 10x6 meter med lengderetning Ø-V. Åpning i hele bredden mot øst, dvs i den retning som terrenget faller. Dybden på nedgravningen er opptil 2m i vestre kant. Synes å være en kjeller med åpning mot øst, men ingen kjellermur. Framstår mer som et utgravd rektangel, og hvor steiner er lagt opp på kanten av gropa. Kan være rester av en utløe eller skjul for beitedyr.

Brønn

Sirkulær tørrmurt brønn. Diameter 2m. Brønnen delvis dekket av bølgeblekk.

Merknader

Rydningrøysene er som nevnt vanskelig å datere, men det er ikke usannsynlig at disse er før-reformatoriske. Uansett vitner de ikke om et intensivt jordbruk, slik at enten må det være ryddet for beite/slått, eller ryddet for førmoderne driftsform. Det er ikke spesielt god dyrkningsjord her da det er mye sand/grus i området, noe som også underbygger at området har vært brukt til slått/beite og/eller tidlig jordbruk.

Tuft 1 synes å ha et steinlagt gulv. Prøvestikkene viste funn av små biter av porselen og tynt glass. Dette kan tyde på bruk på 16-1700 tallet. Det er likevel ikke mulig å si hva slags bygning dette har vært. Det kan være en sammenheng mellom tuft 1 og veifarene. Bygningen som har stått her kan sees i sammenheng med den ferdselen som må ha vært her også på 16-

1700 tallet, selv om mange av veifarene nok er eldre. På 1600-tallet var det tollsted på Sand hvor det anløp skip, særlig for å hente tømmer (Hurums historie, bind 1, s 188 ff.). Selv om dette tollstedet lå lengre nord (ved Slottet) er det vel rimelig å anta at dette var en av ferdselsveiene som var i bruk på denne tiden, for eksempel fra Storsand-gårdene, Børsand og Sundby. Veifarene peker i retning av disse gårdene.

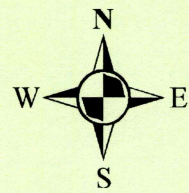
Tuft 2 hvor det er gravd en kjeller kan ha vært en utløe eller skjul for beitedyr, og synes ikke å ha vært et bolighus. Det kan i prinsippet være en sammenheng mellom rydningsrøysene og tuft 2 hvis området har vært brukt til slått/beite. Tuft 2 er ganske sikkert fra nyere tid.

Lars Groseth

Storsandlia - Hurum kommune

Symbolforklaringer

Planområdet	Storsandlia hulveifar
Rydningsrøyser	Hulveiområde id5958
Brønn	Hulveiområde id64303
Tuft	Hulveiområde id25116
Storsandlia STA-lok	Hulveiområde id54774
Positive prøvestikk	
Negative prøvestikk	

0 45 90 180 Meters

